

BÜYÜKORHAN

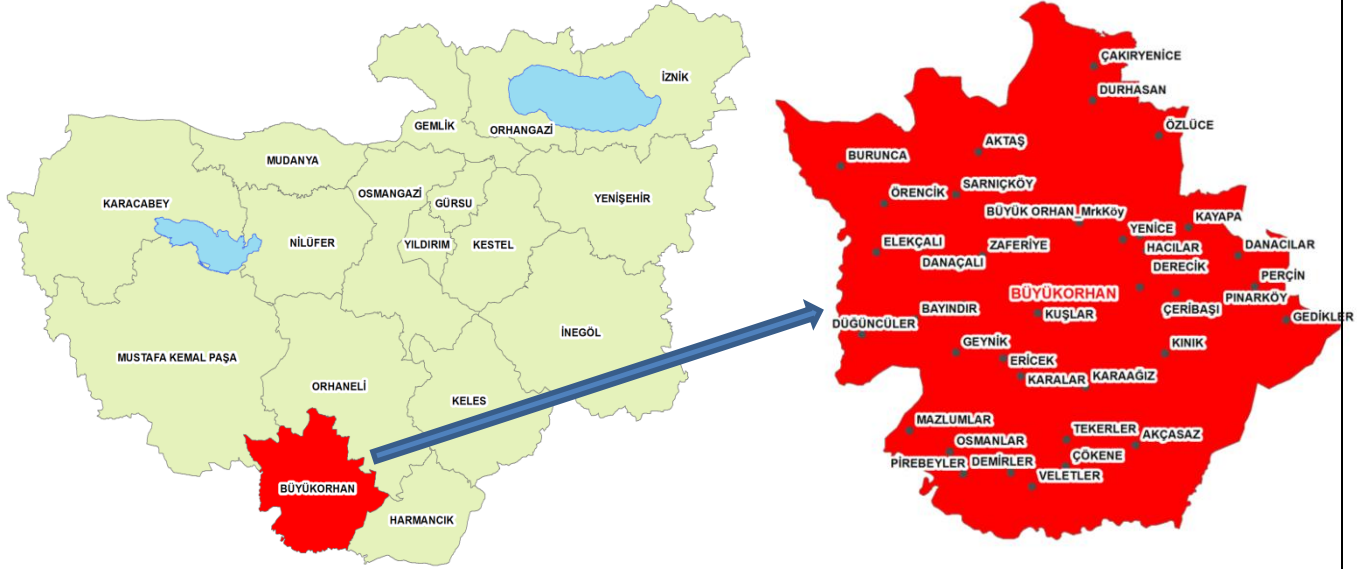
Kasım 2012

İçindekiler

1. Genel Görünüm	3
1.1. Coğrafya ve İklim	3
1.2. İdari Yapı.....	3
1.3. Tarih.....	4
1.4. Nüfus	4
1.5. Sosyal Yapı	6
1.5.1. Eğitim.....	6
1.5.2. Sağlık.....	6
2. Ekonomik Görünüm.....	7
2.1. Genel	7
2.2. Turizm.....	7
2.3. Tarım, Hayvancılık ve Ormanlık	8
2.4. Madencilik	9
3. İlçe Görüşleri.....	9
3.1. İlçeye Özgü İhtiyaçlar ve Sorunlar	9
3.2. İlçede Yapılması Hedeflenen ve/veya Düşünülen Projeler.....	10
3.3. Bölge ve ülke kalkınması için gerekli alanlar hakkında ilçe görüşleri	10
3.4. BEBKA Proje Çalışmaları	10

1. Genel Görünüm

1.1. Coğrafya ve İklim

İlçe deniz seviyesinden 830 m. rakımlı, yaklaşık %50'si ormanlarla çevrili yeşil bir ilçedir. Büyükorhan doğusunda Harmancık, batısında M.Kemalpaşa, kuzeyinde Orhaneli, güneyinde ise Balıkesir iline bağlı Dursunbey ilçeleri ile çevrili olup, yüzölçümü 11.300 hektardır. Yörede Marmara Bölgesinin iklim özellikleri hüküm sürmekte, yazları sıcak ve kurak, kışları soğuk ve yağışlı geçer. Yazın en yüksek sıcaklık 30–35°C, kışın ise ortalama 4–6 °C'ye düşmektedir. Yükseklik nedeniyle serin dağ iklimi görülür. Engembeli ve dağlık bir yapıya sahiptir. Yüzölçümü 672 km²'dir. 1 merkez ve 40 köyden oluşur. Bölgede karasal Marmara geçiş iklimi görülür. İlçenin güneyinden Aliova Çayı geçmektedir. Ayrıca tarımsal sulama amaçlı iki adet gölet bulunmaktadır. Arazi sulamasında ağırlıklı olarak yer altı su kaynaklarından istifade edilmektedir¹.

1.2. İdari Yapı

İlçede 1967 yılında kurulan Merkez Belediyesi ve Kınık Belde Belediyesi olmak üzere 2 belediye mevcut olup, 37 köy bulunmaktadır. Ayrıca ilçe merkezinde 5 mahalle, Kınık Belediyesinde 2 mahalle mevcuttur.

Tablo 1. Köyler ve Beldeler

Akçasaz	Aktaş	Balaban	Bayındır	Burunca	Çakıryeniçe	Çeribaşı	Danacılar	Danaçalı	Demirler
Derecik	Durhasan	Dügüncüler	Elekçalı	Ericek	Gedikler	Geynik	Haciahmetler	Hacılar	
Hemşeriler	Karaağız	Karaçukur	Karalar	Kayapa	(Belde) Kınık	Kuşlar	Mazlumlar	Osmanlar	Örencik
Özlüce	Perçin	Pınarköy	Piribeyler	Sarnıç	Tekerler	Veletler	Yenice	Zaferiye	

Kaynak: Türkiye İstatistik Kurumu- ADNKS (Adrese Dayalı Nüfus Kayıt Sistemi), 21.11.2012, 17:51.

¹ http://buyukorhan.isay.gov.tr/default_B0.aspx?content=180, 21.11.2012, 17:25.

1.3. Tarih

Orhaneli, İmparator Adriyanus'un kurduğu bir yerleşim alanıdır. Bu dönemde Adırnas Mabedi ve okulu inşa edilmiştir. Tarih kaynaklarını araştırdığımızda Büyükorhan'ın adına açık olarak rastlanmamakla birlikte Atranos isminden yola çıkılarak yorum getirmek mümkün olmuştur. Adı geçen bölge pek çok kaynaklarda önceleri İmparator Adriyanus'un sonraları ise Orhan Beyin av sahası olarak bahsedilmektedir. Orhaneli'nin açılması ile Büyükorhan çevresinin de yerleşime açıldığı düşünülmektedir.

Büyükorhan ve çevre yerleşmelerinin menşei araştırıldığında yöre halkının Oğuz Boyuna bağlı Kayı Aşiretinden geldikleri görülür. Göktürk Devletinin yıkılmasından sonra Oğuz Boyuna bağlı Kayı Aşireti Orta Asya'dan göç ederek Selçukluların bulunduğu Anadolu'ya gelmişlerdir. Anadolu'ya girdiklerinde ilk yerleşim alanı olarak Bitlis yöresini seçmişlerdir. Selçuklu Sultanı Alaaddin Keykubat'ın yaptığı bir savaşta gösterdikleri yararlılık sebebiyle Domaniç, Bilecik Yöresi kendilerine yurt olarak gösterilmiştir. Bundaki asıl amaç Selçuklunun Bizans'a karşı sınırlarını koruma isteğidir.

Bilecik ve Söğüt'ü ikincil yerleşim birimi seçen Kayılar zamanla çevreye yayılmaya başlamışlardır. Bu ihtiyaç fetih arzusu ile desteklenip 1326 da Bursa'nın Fethine sebep olmuştur. Kayıların bazı kolları Söğüt, Domaniç, Kütahya, Tavşanlı üzerinden gelerek Adranos Tekfurluğu'nun hâkimiyetindeki bu bölgeyi almışlardır. O dönemde tekfurluğun merkezi Kadıköy mevkiidir. O dönemden bugün Maşatlık Gâvur Mezarlığı mevki adı verilen yörede Tuğla, Desti Parçaları, Kara Mıh ve Kale kalıntıları mevcuttur.

Yörenin fethinden sonra Ortaçlar, Eskiköy, Hallar mevkilerinde bir kaç yörük obası kurulmuştur. Zamanla büyüyen ve kalabalıklaşan obalar içerisinde en önemli yeri Ortaçlar olacaktır. Ortaçlar'ın Yeniçeri baskısı sebebiyle Kirmastı'nın (M. Kemalpaşa) kurşunlu köyünü üçüncül yerleşim alanı olarak seçtikleri bilinmektedir. Eskiköy ve Hallar mevkilerinde kalan Karakeçili Obaları tarafından bu yöreye Orhan Bey'e ithafen Orhan-ı Kebir adı verilmiştir. Bugünkü halkın ataları olarak bu gruplar bilinmektedir.

1944 yılında Orhaneli'ye bağlı bir nahiye özelliği kazanmış, 1967'de Belde olmuştur. Büyükorhan 29.12.1958'de yapılan ve sonraları yenilenen müracaatlar ile 04/07/1987 tarih ve 19507 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan hükümet kararı ile ilçe statüsünü kazanmıştır².

1.4. Nüfus

Tablo 2. Yıllar İtibariyle Nüfus

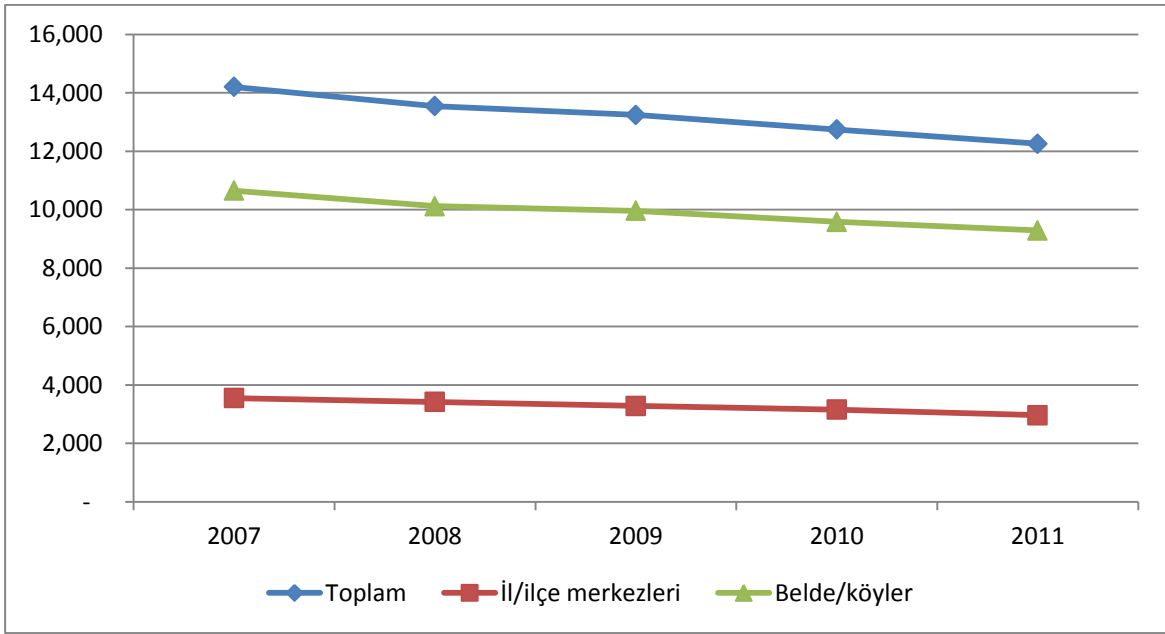
	Toplam	İl/ilçe merkezleri	Belde/köyler
2007	14,199	3,550	10,649
2008	13,542	3,423	10,119
2009	13,244	3,285	9,959
2010	12,743	3,158	9,585
2011	12,256	2,967	9,289

Kaynak : Türkiye İstatistik Kurumu- ADNKS (Adrese Dayalı Nüfus Kayıt Sistemi)

Büyükorhan'da 2011 yılı sonu itibariyle 12,256 kişi yaşamaktadır. Nüfusun %51,17'sini kadın nüfusu oluşturmaktadır. Yıllar itibariyle incelendiğinde, ilçe merkezi hem de köylerdeki nüfusta 2009-2011 yılları arası düşüş yaşanmıştır.

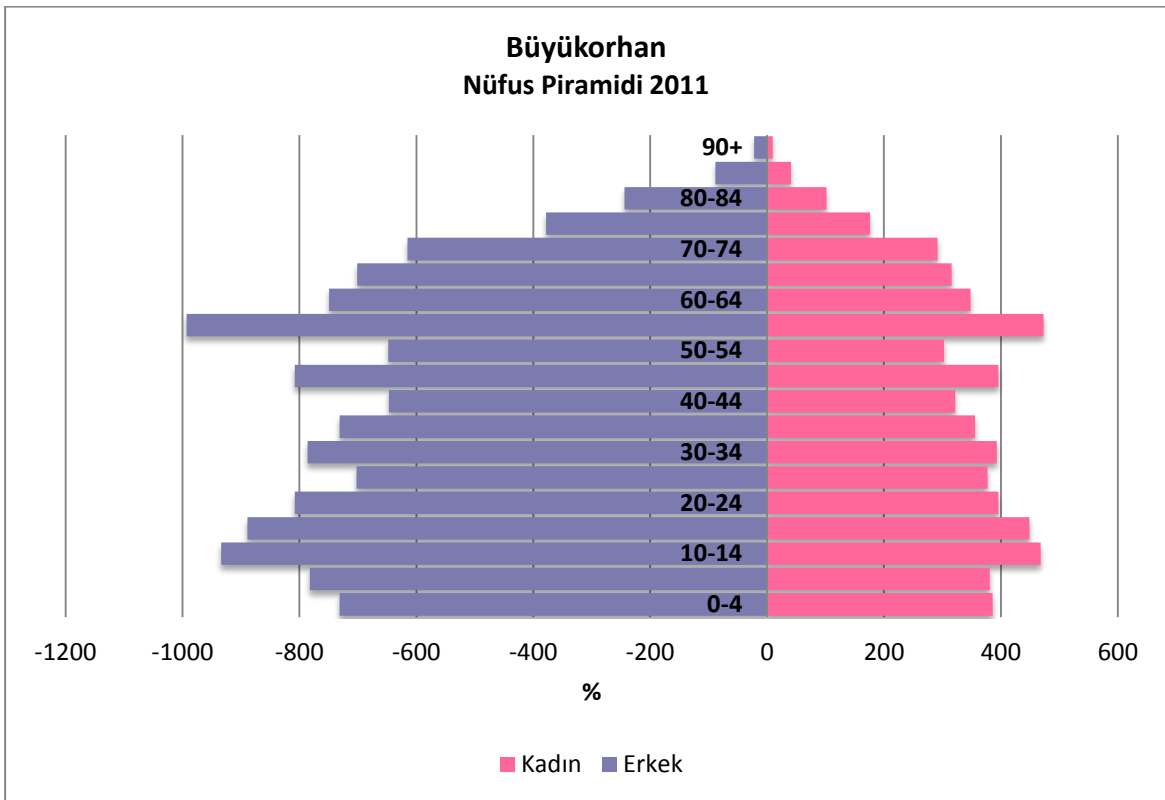
² <http://buyukorhan.meb.gov.tr/www/ilcemiz-tarihcesi/icerik/4>, 21.11.2012, 17:41.

Grafik 1. Büyükorhan Nüfus 2007-2011

Kaynak : Türkiye İstatistik Kurumu- ADNKS (Adrese Dayalı Nüfus Kayıt Sistemi)

Grafik 1. Büyükorhan Nüfus Piramidi 2011

Kaynak : Türkiye İstatistik Kurumu- ADNKS (Adrese Dayalı Nüfus Kayıt Sistemi)

İlçe nüfusunun ortanca yaşı 38,4'tür ve buna göre Büyükorhan İlçesi Bursa ilinin en yaşlı 3 ilçesidir.

1.5. Sosyal Yapı

1.5.1. Eğitim

Tablo 3. Yıllar İtibariyle Okuryazarlık Oranları

	(%)
Okuryazarlık Oranı	81,40
Kadın Okuryazarlık Oranı	72,01
Erkek Okuryazarlık Oranı	91,35

Kaynak : Türkiye İstatistik Kurumu- ADNKS (Adrese Dayalı Nüfus Kayıt Sistemi), 22.11.2012, 09.40.

İlçe okuryazarlık oranlarına bakıldığında, erkek okuryazarlık oranının kadın okuryazarlık oranından oldukça fazla olduğu görülmektedir.

Tablo 4. Yıllar İtibariyle Okuryazarlık Oranları

İlçede okulların genel olarak küçük olduğu ve derslik başına öğrenci sayısının (19), Bursa geneline göre (34)³ düşük olduğu görülmektedir.

Okul/Kurum Sayısı	15
Derslik Sayısı	93
Öğrenci Sayısı	1730
Öğretmen Sayısı	92

<http://buyukorhan.meb.gov.tr/>, 22.11.2012, 09.45.

Büyükorhan'da Uludağ Üniversitesi'ne bağlı olarak Büyükorhan Meslek Yüksekokulu bulunmaktadır. Bu okulda;

- ORMANCILIK BÖLÜMÜ
 - ORMANCILIK VE ORMAN ÜRÜNLERİ PROGRAMI
 - ORMANCILIK VE ORMAN ÜRÜNLERİ II. ÖĞRETİM PROGRAMI-AVCILIK VE YABAN HAYATI PROGRAMI
- DIŞ TİCARET BÖLÜMÜ
 - DIŞ TİCARET PROGRAMI
- PAZARLAMA VE REKLAMCILIK BÖLÜMÜ
 - PAZARLAMA PROGRAMI
- YÖNETİM VE ORGANİZASYON BÖLÜMÜ
 - İŞLETME YÖNETİMİ PROGRAMI

olmak üzere 4 bölüm ve toplamda 5 program bulunmaktadır.

1.5.2. Sağlık

İlçede bir adet devlet hastanesi bulunmaktadır. Hastane, Sağlık Bakanlığı'nın aldığı karar doğrultusunda Birinci Basamak Sağlık Hizmetleri kapsamına alınmasına karar verilmiş devir işlemleri ilgili çalışmalar başlatılmış olup, 1 Kasım 2011 tarihinden itibaren Bursa Sağlık Müdürlüğüne bağlanarak İlçe Devlet Hastanesi olarak çalışmalarını yürütmeye devam etmektedir.

³ <http://bursa.meb.gov.tr/>, 22.11.2012, 09.51.

2. Ekonomik Görünüm

2.1. Genel

İlçede ekonomik anlamda en önde olan sektör hayvancılık olarak ortaya çıkmaktadır. İlçede var olan ve Cuma günleri olmak üzere haftada bir gün düzenlenen hayvan pazarı ilçenin diğer ilçeler ile ekonomik ilişkilerinin yoğunlaşmasını sağlamaktadır. İlçede 3000'i merkezde olmak üzere 12500 civarında nüfusa sahiptir. İlçe Bursa'da tren yolu güzergâhının geçtiği tek ilçedir. Bursa merkeze olan uzaklığı yaklaşık 87 km'dir.

İlçenin ekonomik hayat bağlamında öncelikli olarak Orhaneli (ilçe adliyesi bu ilçemize bağlı), Tavşanlı, Balıkesir ili Dursunbey İlçesinin yakın köyleri ve az da olsa Keles ve Harmancık ilçeleri ile ilişkileri içinde olduğu söylenebilir.

2.2. Turizm

Büyükorhan ilçesinde turizm açısından değerlendirilebilecek sınırlı da olsa doğal güzellikler ve varlıklar mevcuttur. Balıkesir sınırında bulunan Dügüncüler Köyü'nde hamam olarak değerlendirilen sıcak su kaynakları mevcut olmakla birlikte, aynı yörede bulunan Aliova Çayı doğal güzellikleri açısından özellikle doğa turizmi açısından önemli sayılabilecek bir potansiyele sahiptir. Çayda, belli dönemlerde rafting sporunun da yapılabildiği belirtilmektedir. Uzun bir parkura sahip olan Aliova Çayı'nda rafting parkurunun bitiş noktasının M.Kemalpaşa ilçesine kadar deva ettiği belirtilmektedir. Aynı zamanda tarihi Burunca Asma Köprüsü de dönem dönem ziyaretçileri ağırlamaktadır.

İlçe merkezine çok yakın olan Görecik Yaylası Orman İletme Müdürlüğünden kiralanmış olup işletmesi Büyükorhan Belediyesi tarafından yapılmaktadır. Yayla, yılda bir kez Haziran ayında, Yörük ve Türkmen Şenliğine ev sahipliği yapmaktadır. Ayrıca yılın belli dönemlerinde bu yayla kamp alanı olarak farklı ziyaretçiler tarafından da kullanılmaktadır (son birkaç yıldır Bursa Enduro Motosiklet Festivali bu yaylada yapılmaktadır). Görsel olarak ilginç sarkıtlardan oluşan Bayındır mağarası da hem turizm açısından, hem de astım hastalığını tedavi edici havası açısından ilçe için önemli varlıklar arasındadır. İlgili mağarada 700 metreye kadar rahat bir yürüyüş alanı olduğu ve devamı için çalışmaların yapıldığı belirtilmektedir.

Kazı çalışmaları İsviçre'nin Lozan Üniversitesi tarafından yürütülen Derecik Bazilikası da son dönemde ilçenin adını ön plana çıkaran tarihi yapılardandır. MS 2-3. yüzyıla dayandığı belirtilen bazilika, Bursa'nın İznik İlçesi'nde yer alan Ayasofya ile benzer motiflere sahip olduğu belirtilmektedir. 2020 yılına kadar kazı çalışmalarının ilgili alanlarda yapılacağı ve bazilikanın gün ışığına çıkarılacağı tahmin edilmektedir. Özellikle iyi korunmuş olan mozaiklerin tamamı orta çıkarıldığında, ilgili bazilikanın Bursa'da yeni bir ziyaret odağı olacağı düşünülmektedir.

Ticari olarak öne çıkan ürünler:

Dügüncüler Köyü Hamamları: İşletmesi muhtarlık tarafından yapılmakla beraber turizme açık bir tesis şeklinde değildir. Genel olarak kamp ve bazı evlerin kiralanması şeklinde bir yapıya sahiptir.

Görecik Yaylası: Belediye tarafından işletilmekte olup dönem dönem şenlik ve kamp organizasyonlarına ev sahipliği yapmaktadır.

Aliova Çayı: Rafting ve trekking potansiyeline sahiptir. Balıkesir-Bursa il sınırını oluşturmaktadır.

Derecik Bazilikası: Eski Bizans dönemine ait bazilika kazı çalışmalarına ev sahipliği yapmaktadır. Mozaik ve motiflerin iyi derecede korunmuş olması turizm açısından bu yerin ileriki dönemlerde değerlendirilmesi hedeflenmektedir.

Bayındır Mağarası: Sarkıtlarda oluşan mağara, görsel açıdan oldukça ilginç doğal şekillere sahiptir. Yürüyüş imkânlarının olduğu mağara turizm potansiyeli açısından değerlendirilebilir.

2.3. Tarım, Hayvancılık ve Ormancılık

İlçede tarım arazi varlığının az olması, orman alanlarının geniş yer kaplaması özellikle 40.000'e yakın küçükbaş ve büyükbaş hayvan varlığı ile hayvancılığın ilçede ekonomik anlamda değerlendirilmesine neden olmuştur. Büyükbaş hayvancılığın özellikle yem ve besleme maliyetleri son dönemde yükseldiğinden daha ekonomik olan küçükbaş hayvancılığa bir eğilim mevcuttur. Ortalama günlük 35-50 ton arasında süt üretimi mevcuttur. Çilek üretimi ise tarım üretiminin başlıca ögesini oluşturmaktadır. 3500-4000 ton civarında yıllık üretimi olan çilek üretim ilçede aynı zamanda önemli bir gelir kaynağıdır. Balıkesir havzası dolaylarında badem üretimi de yapılmakla beraber çilek üretimi kadar yoğun ve ticari olarak ön planda değildir.

Sulama olanaklarının azlığı nedeniyle sulu tarım imkânı yok denecek kadar azdır. Büyükorhan Barajı'ndan pompalama sistemi ile sadece çevre arazilerin sulama imkânının olması, ilçe genelinde tarım ürünleri çeşitliliğinin oldukça az olmasına neden olmuştur. Damlama sulama belli başlı bölgelerde yapılmaya başlanmış olsa da yaygın değildir. İlçede çilek dışında ön plana çıkan diğer tarım ürünleri kiraz, ceviz, erik ve çağla bademi olarak ortaya çıkmaktadır. Arıcılık potansiyeli de olmasına rağmen bakım şartları sebebi ile sadece birkaç köyde yapılmaktadır.

Ticari olarak öne çıkan ürünler

Çilek: İlçede ekonomik olarak ön plana çıkan tek tarım ürünüdür. Satışı genelde Bursa merkeze (Penguin) yapılmaktadır. PENGUEN, MARTAŞ ve TAMEK gibi Bursa firmalarına bu ürünün satışı yapılmaktadır.

Büyükbaş Hayvan: Diğer dağ ilçelerine oranla önemli ölçüde bulunmaktadır. İlçede mevcut durumda 8000 dolayında büyükbaş hayvan bulunmaktadır.

Küçükbaş Hayvan: Son dönemde, büyükbaş hayvancılığın maliyetlerinin artması, bu alana eğilimi artırmıştır. İlçede 34.000 dolayında küçükbaş hayvan olduğu belirtilmektedir.

Süt ve Süt Ürünleri: SÜTAŞ, YÖRSAN ve KAYSÜT firmaları alım yapmaktadır. Ayrıca Balıkesir Kepsut ilçesine de satışı yapılan ürünler için ilçede mandıra mevcut değildir. Yenice Kooperatifi bir dönem süt ve süt ürünlerinin işlenmesi yönelik bir tesis kurmuş olmakla beraber bu tesis özellikle pazarlama problemleri sebebi çok faal değildir.

Tablo 5. Seçilmiş Bazı Tarımsal Ürünlerin Üretim Değerleri

Tahıl ve Ot	Üretim (ton)	Sebze	Üretim (ton)	Meyve	Üretim (ton)
Mısır (Silajlık)	6.260	Kavun	127	Çilek	5.400
Buğday	4.512	Karpuz	104	Üzüm (Sofralık-Çekirdekli)	300
Arpa	2.862	Domates(Sofralık)	102	Ceviz	237
Tritikale(Dane)	1.800	Fasulye (Taze)	65	Vişne	234
Çavdar	990	Lahana (Beyaz)	55	Kiraz	175

Kaynak: İlçe Bilgi Notları- Ön Hazırlık

Tablo 6. Büyükbaş Hayvancılık 2011

Hayvan Adı	Yetişkin	Genç-Yavru	Toplam	Sağılan hayvan sayısı (baş)	Süt (Ton)
Sığır (Kültür)	4 260	1 730	5 990	2 478	9604.73
Sığır(Melez)	1 560	570	2 130	966	2634.28
Sığır(Yerli)	48	25	73	25	30.42

Kaynak : Türkiye İstatistik Kurumu

Tablo 7. Küçükbaş Hayvancılık 2011

Hayvan Adı	Yetişkin	Genç-Yavru	Toplam	Sağılan hayvan sayısı (baş)	Süt (Ton)
Koyun (Yerli)	14 220	5 000	19 220	7 980	622.44
Keçi(Kıl)	13 000	3 600	16 600	7 565	839.72

Kaynak : Türkiye İstatistik Kurumu

Tablo 8. Arıcılık 2011

Köy sayısı	Yeni kovan sayısı	Eski kovan sayısı	Toplam kovan	Bal üretimi (ton)	Balmumu üretimi (ton)
2	320		320	3	0.078

Kaynak : Türkiye İstatistik Kurumu

2.4. Madencilik

İlçede çok önemli alanlar olmasa da faaliyette bulunana bir krom ve bir de mermer ocağı bulunmaktadır. İlçede bir dönem granit madeni ve işleme tesisi mevcut iken şu an faaliyette değildir.

Ticari olarak öne çıkan ürünler

Ciddi anlamda ticari sayılabilecek bir maden çıkarımı veya işlemesi yapılmamaktadır.

3. İlçe Görüşleri

3.1. İlçeye Özgü İhtiyaçlar ve Sorunlar

- İlçede hayvancılığın ciddi anlamda ön planda olmasına rağmen modern hayvancılık algısı yoktur. Verimlilik oldukça düşük ve genelde kara inek diye tabir edilen büyükbaş mevcuttur. İlçenin sahip olduğu tek mezbaha belediye tarafından işletilmekte olup sadece ilçe ihtiyaçları için sınırlı sayıda kesim yapılmaktadır.
- İlçede, diğer dağ ilçelerinde olduğu gibi, göç ciddi bir sorun olarak karşımıza çıkmaktadır. Özellikle gençlerin hem ekonomik, hem eğitim hem de sosyal imkânların azlığı sebebi ile ilçeden merkez ilçelere gitme eğilimi mevcuttur. Buna rağmen hayvancılığın, ekonomik anlamda gelir getirmesi sebebi ile belli başlı yerlerde genç nüfus diğer dağ ilçelerine oranla daha fazladır.
- İlçede sulama göletlerinin az olması sulama imkânlarının çok sınırlı olmasına neden olmuştur. Dolayısı ile tarımsal ürün üretimi oldukça sınırlı bölgelerde göletler çevresinde yapılmaktadır. Kınık beldesi, Yenice Köyü dolaylarında sulama olanaklarının nispeten elverişli olması sebebi ile patates üretimi yapılmaktadır. İlçede kaba sulama imkânı sağlayan Büyükorhan Göleti'nden ilçe sakinleri yeterince yararlanamamakta; bu göletten Orhaneli ilçesinin yoğun olarak faydalandığı belirtilmektedir.
- İmkânlar dâhilinde damla sulama yapılması için ilçe kurumları ilgili ilçe sakinlerini yönlendirmeye çalışmış olsa da bu yöntemi sadece sınırlı sayıda kişi tarafından kullanılmaktadır. Ayrıca seracılık için tarım ilçe müdürlüğü ilçe müdürlüğü yönlendirmiş olsa da hem bakım eksikliği hem de iklim şartlarının elverişsizliği sebebi ile ciddi bir başarı elde edilememiştir. Bu çerçevede eski tarım tekniklerinin hala yoğun olarak kullanıldığı belirtilmektedir.

5. İlçede tarımsal çeşitliliği artırma amacıyla farklı ürün çeşitleri (5-6 yıl sonra ürün verebilecek) denenmekle beraber ilçe halkında kısa zamanda dönüş elde edilmesi ön planda olduğundan bu tarz girişimlerin genelde başarısızlıkla sonuçlandığı dile getirilmiştir.
6. İlçede acil sağlık hizmetleri verilmekle beraber uzman hekim sıkıntısı çekilmektedir.

3.2. İlçede Yapılması Hedeflenen ve/veya Düşünülen Projeler

1. Çilek üretimi ilçede önemli bir gelir kaynağı olmakla beraber üretimin her mevsime yayılabilmesi için yediveren çileklerinin üretimi teşvik edilmeye çalışılmaktadır.
2. Kırsal Kalkınma Projeleri kapsamında özellikle ceviz üretimini teşvik etmek amacı ile önemli sayıda (yaklaşık 30.000) ceviz fidanı dağıtımı yapılmıştır. Yine bu proje kapsamında ilçede telli bağ sistemi ile üzüm üretimini artırmak amacı ile ilçe tarım müdürlüğü tarafından projelerin uygulanması planlanmaktadır.
3. Bursa ilinden Doğancı Barajı'na kadar olan dağ yolunun çift yönlü yol yapılması düşüncesi mevcuttur. Bu gerçekleştiğinde Büyükorhan İlçesi'ne olan ulaşımın ve erişebilirliğin daha da artacaktır.
4. İlçede mevcut durumda altyapı ve kanalizasyon yenileme çalışmaları yapılmaktadır.
5. İlçede Uludağ Üniversite'sine bağlı bir meslek yüksekokulu ve bu okulda Ormancılık ve Orman Ürünleri Bölümü mevcuttur. Bu yıl yeni bir bölüm olarak da Arıcılık bölümünün de açılması planlanmıştır. İki bölümde yaklaşık 150 öğrencinin öğrenim görmesi beklenmektedir. Bunun için ilçede var olan öğrenci yurdunun bakım ve düzenlenmesi yapılmaktadır. Kız öğrenci sayısının azlığı sebebi ile ilçedeki bu yurdun tamamen erkek öğrenci yurdu olarak kullanılması düşüncesi mevcuttur.
6. İlçede turizmin geliştirilmesi amacı ile özellikle Görecik Yaylası'na yönelik hazırlanmış projeler mevcuttur; yaylanın kamp olanaklarının artırılması, basketbol ve futbol sahalarının kurulması, bungalov tipi evlerin yapılması, yayla içine suni bir havuzun oluşturulması, trekking yollarının yapılması gibi çalışmalar düşünülmekle beraber mali kaynak sorunu yaşandığı belirtilmiştir.
7. İlçede özellikle içe suyu borularının değiştirilmesi öncelikli ve en önemli proje olarak ortaya konulmaktadır. Eski olan bu borular sebebi ile içme suyuna asbest riskinin yükseldiği belirtilmektedir.

3.3. Bölge ve ülke kalkınması için gerekli alanlar hakkında ilçe görüşleri

1. İlçe başta olmak üzere bölge ve ülke genelinde katma değeri yüksek ve göçü önleyecek projelere ihtiyaç vardır. Organik tarım ve hayvancılık projeleri bu tür yöreler için uygulanabilecek projelerdir.
2. Modern tekniklerin kullanılması ve yaygınlaştırılması amacı ile ilçe tarım ve kaymakamlıklar tarafından yürütülen çalışmaların etkisinin sınırlı olduğu görülmektedir. Bu tür faaliyetleri özendirici olmak üzere devletin örnek tesisler kurması gerekmektedir. Zira bu yörelerdeki insanlar ancak tecrübe ettikleri ve başarı sağlanacağına inandıkları projeleri hayata geçirmeye razı olmaktadır.

3.4. BEBKA Proje Çalışmaları

1. **Teklif Çağrısı:** 2011 PTÇ-Sosyal Kalkınma
Proje Adı: Büyükorhan'da Kadınlar Üretime Başlıyor
Başvuru Sahibi: Büyükorhan Belediyesi
Sonuç: 72,5/Asil (Proje uygulanmaktadır)
2. **Teklif Çağrısı:** 2011 TD
Proje Adı: Personel Eğitiliyor, Kurumsal Kapasite İyileşiyor
Başvuru Sahibi: Büyükorhan Belediyesi
Sonuç: 75/Asil (Proje sona ermiştir)

İlgili rapor,

Bursa İlçe Tarım Müdürlüğü, Wikipedia, ilçe ziyaretlerinden elde edinilen bilgiler ve ilgili web siteleri:

http://buyukorhan.isay.gov.tr/default_B0.aspx?content=180,
<http://buyukorhan.meb.gov.tr/www/ilcemiz-tarihcesi/icerik/4>,
<http://bursa.meb.gov.tr/>
kullanılarak hazırlanmıştır.